

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE EĞİTİM MÜFETTİŞLERİNİN DERS DENETİM YETERLİKLERİ*

Ali Rıza ERDEM** - Mehmet Gökhan EROĞUL***

Özet

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlikleri araştırılmıştır. Veriler Murat Demir (2009) tarafından geliştirilen "İlköğretim Müfettişlerinin Ders Teftişlerinin Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine ulaşmak mümkün olmadığından oranlı küme örnekleme yoluyla 408 sınıf öğretmeni örneklem olarak alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde "SPSS For Windows 11.0" paket programı kullanılmıştır. Ölçme aracının iç tutarlılığı Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı $r = 0,83$ 'dir. "Ders denetiminde eğitim müfettişlerinin yeterlikleri" boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin anketteki görüşleri "Katılıyorum" şeklindedir. Eğitim müfettişlerinin ders denetimindeki yeterlikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri "cinsiyet", "yaş", "mesleki kıdem", "en son mezun olunan okul" ve "son üç yıldaki teftiş puanlarının ortalaması" değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Müfettişleri, Ders Denetimi, Sınıf Öğretmeni, Yeterlik, Görüş

ACCORDING TO PRIMARY SCHOOL TEACHERS' OPINIONS, EDUCATION INSPECTORS' PROFICIENCIES DURING THE LESSON INSPECTION

Abstract

In this study, we investigated according to primary school teachers' opinions, about the proficiencies on teacher of education inspectors during the lesson inspection. The data was gathered by Murat Demir (2009) through the poll about "The evaluation of lesson inspection of education inspectors by teacher". The population of the study was comprised of primary school teachers at primary schools within Denizli city center borders. Due to the reason, it was almost impossible to reach all the primary school teachers at primary schools within the Denizli city borders, totally 408 primary school teachers of them were included the study through rational sampling method. In the analysis of the data, the package programme of "SPSS for Windows 11.0" while the inner consistency of the measure scale was calculated by using Cronbach's Alpha consistency co-efficient. As a result of the application, the Cronbach's Alpha consistency co-efficient was found as $r = 0,83$. As with "the proficiencies of education inspectors during the lesson inspection", the primary school teachers' opinions in the scale were "I agree". The primary school teachers' opinions about the proficiencies of education inspectors during the lesson inspection do not indicate a meaningful difference based on "the age", "the gender", "occupational ranking", "the last graduated school" and "the average of the inspection grades in the last three years".

Key Words: Education Inspectors, Lesson Inspection, Primary School Teachers, Proficiency, Opinion

* Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM danışmanlığında yapılan "Eğitim Müfettişlerince Yapılan Ders Denetimlerinin Sınıf Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümüdür.

Bu çalışma 31 Mayıs-02 Haziran 2012 tarihleri arasında Muğla Üniversitesi ve TEM-SEN tarafından Muğla'da gerçekleştirilen "IV. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi" nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiri özet kitabında basılmıştır

** Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Öğretim Üyesi, DENİZLİ

e-posta: arerdem@pau.edu.tr

*** Bilim Uzmanı, Sınıf Öğretmeni, MEB, DENİZLİ

e-posta:logan4842@hotmail.com

GİRİŞ

Denetim, belirlenen amaçlara ulaşabilmek için her örgütte uygulanması gereken bir yönetim sürecidir. Eğitim alanında yapılan denetimin öncelikli amacı öğretmenlerin mesleki olarak yetişmelerine katkıda bulunmak, onlara rehberlik etmek ve bunun sonucunda eğitimdeki başarı düzeyinin artmasını sağlamaktır. Bu durumda müfettişlerin üstlendikleri rol ve görevlerdeki yeterliklerinin artırılmasının öğretmenlerin geliştirilmesini olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Her örgüt gibi eğitim örgütleri de denetime ihtiyaç duyar ve denetim örgütsel etkililik için vazgeçilmez bir süreçtir. Eğitim sisteminin etkililiğini, denetim belirler. Denetim alt sistemi, eğitim sisteminin en önemli öğelerindedir. Çünkü eğitimin amaçlarına ne derece ulaşıldığının en ussal yolu, denetim yapılarak toplanan verilerin bir değerlendirmesini yapmaktır. Denetim alt sistemi, eğitim sistemi içinde amaçlara ulaşılabilirlik derecesini belirleme, eksiklikleri tamamlama ve yanlışları giderme işlevlerini yerine getirerek ilgililere yön verir. Etkili bir denetim alt yapısı, okulun asıl etkinliği olan öğrenme ve öğretme sürecini iyileştirme amacını taşır (Gökçe, 1994; Sarpkaya, 2004; Sarı, 2005; Özgözcü, 2008; Beycioğlu & Dönmez, 2009; Yılmaz, 2009). Zamanımızda bilimsel gelişmelerden her alanda olduğu gibi eğitimin temel sistemi olan denetim sistemi de etkilenmektedir. Bu nedenle ilköğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin ve denetmenlerin değişime katkısı yüksek seviyede olmalıdır. Eğitim müfettişleri eğitim sistemindeki yeniliklerin yerleşmesinde ve eğitimdeki aksaklıkların giderilmesinde önemli yere sahiptir. Bu yüzden eğitim müfettişlerinden çağdaş, teftiş, yönetim ve liderlik anlayışının gerektirdiği unsurlara sahip olması beklenir.

DERS DENETİMİ

Ders denetimi, "öğretmenlerin kendi aralarındaki yeterliğini, çalışmasını, uyguladıkları yöntemleri, bunları uygulamadaki yeterliğini ve öğrencilerin yetişme düzeylerini inceleyip değerlendirmeyi" amaçlayan denetim türüdür. Ders denetimi yalnızca var olan durumun tespit edilmesini değil, varsa eksiklerin giderilmesinde veya mevcut durumun geliştirilmesinde

öğretmenlere rehberlik edilmesini de kapsar. Ayrıca, öğretmenin değerlendirilmesi yalnızca girilen dersteki performansına göre değil aynı zamanda yıllık programla günlük planların örtüşüp örtüşmediği, sorduğu soruların düzeyi, verdiği ödevler, yanlışları düzeltmede dikkati ve buna benzer birçok ders içi ve ders dışı faaliyetlere göre de yapılır (Taymaz, 2002).

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesine (2001) göre ders denetimi öğretmenlerin aşağıdaki hususlar gözlenerek değerlendirilmelerini kapsamaktadır: (1) Dersliğin eğitim öğretime hazırlık durumu, (2) Eğitim-öğretim durumu ve (3) Yönetim-çevre ilişkileri ve mesleki gelişimi

EĞİTİM MÜFETTİŞİNİN YETERLİKLERİ

Eğitim müfettişleri, görevlerini yerine getirebilmesi için bir takım yeterliklere sahip olması gerekir. Bu yeterlikler üç grupta toplanabilir. Uzman olarak teknik, insan ögesi ağırlıkta olan bir sistemde insancıl, sorunlara çözüm bulan ve değerlendiren birey olarak karar yeterlikleridir (Taymaz, 2002: 41). a) *Teknik Yeterlikler*: Göreve ilişkin etkinlik alanlarındaki teknik bilgi, beceri ve tutumları kapsar. Teknik yeterlik içinde göreve yönelik kullanılacak yöntem, teknik ve süreçler vardır. b) *İnsancıl Yeterlikler*: Birey veya grupları anlama, moral yükseltme, güdüleme becerileri olarak kabul edilebilir. Birlikte çaba oluşturma, inanç ve tutumları, bunların kullanış yöntemlerini belirleme, bireysel farklılıkları dikkate alma, insan ilişkilerine yönelik özellikler olarak sayılabilir. c) *Karar Yeterlikleri*: Yapılacak olan çalışmalarını planlara sorunlara çözüm bulma, amaçlara ulaşma derecesini saptamak üzere yargıya varma sürecidir. Karar yeterliği yalnız karar verilmesine kadar olan aşamayı değil, kararın uygulanması ve değerlendirilmesini de kapsar.

Gündüz'ün (2010) "İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim müfettişlerine ilişkin tutumlarının incelenmesi" başlıklı araştırmasına göre ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenler "Müfettişler eğitim öğretimden çok, evraklarla ilgilenirler" maddesine ($\bar{X}=3.57$) aritmetik ortalama ile "katılıyorum" demişlerdir.



Şekil 1

Kaynak: Başar, H. (1993) Eğitim Denetçisi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s. 91

Ünal & Yavuz, M. ve Küçüker'in (2011) "İlköğretim müfettişlerinin öğretim yılı sonu raporlarına göre Konya ili eğitim sorunlarının değerlendirilmesi" başlıklı araştırmasına göre eğitim müfettişleri günün gelişmelerine uygun eğitim talep etmekte ve bu eğitimin sağlanmamasını sorun olarak algılamaktadır.

ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmada (1) Ders denetiminde eğitim müfettişlerinin yeterlikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşleri (2) Ders denetiminde eğitim müfettişlerinin yeterlikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, en son mezun olduğu okul ve son üç yıllık teftiş puanı ortalamasına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren

hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar,2007).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine ulaşmak mümkün olmadığından oranlı küme örnekleme yoluyla 408 sınıf öğretmeni örneklem olarak alınmıştır.

Veri toplama aracı ve güvenilirliği

Veriler Murat Demir (2009) tarafından geliştirilen "İlköğretim Müfettişlerinin Ders Teftişlerinin Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi" ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olan anketler örnekleme seçilen Denizli ili merkez ilköğretim okullarında çalışan 418 öğretmene dağıtılmıştır. Öğretmenlere anket uygulama amacı hakkında bilgi verilerek isim yazmadan içtenlikle cevaplamaları istenmiştir. Geriye dönen 412 anketten 408 tanesi geçerli bulunarak değerlendirmeye alınmıştır.

Güvenirlik, bir korelasyon katsayısı (r) ile belirlenir ve sıfır ile bir arasında değişen değerler alır. Değer (1.00)'e yaklaştıkça güvenirliliğin yüksek olduğu kabul edilir (Karasar, 2006). Ölçme aracının iç tutarlılığı Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayısı $r=0,83$ 'dir. Güvenirlilik katsayısı .90 olan bir test için bireyler arası gözlenen test puanlarındaki farkların %90 oranında gerçek farkları, %10 oranında ise hatayı yansıttığı söylenebilir. Bir test için hesaplanan güvenirlilik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenirliliği için genel olarak yeterli görölmektedir (Büyüköztürk, 2007).

Verilerin Çözömlenmesi

Veri toplama aracıyla elde edilen veriler ilk olarak bilgisayara aktarılmıştır. Verilerin çözömlenmesinde "SPSS For Windows 11.0" paket programı kullanılmıştır. Anketteki sorulara verilen cevaplar alt problemlere uygun olarak bilgisayarda kodlanmıştır. (1) cinsiyet, (2) yas, (3) kıdem, (4) en son mezun olunan okul ve (5) son üç yıllık teftiş puanı ortalaması bazında gruplamalar yapılmış, her soru maddesi verilen cevaplara uygun olarak puanlanarak dörtlü dereceleme ölçeğine göre; kesinlikle katılıyorum (4), katılıyorum (3), çok az katılıyorum (2), hiç katılmıyorum (1) koduyla kodlanarak veri girişı yapılmıştır.

Ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen verileri çözömlenmede "betimsel istatistik" teknikleri (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) ve verilerin dağılımı normal dağılım gösterdiğinden "vardamsal istatistik" teknikleri (t testi, varyans

analizi) kullanılmıştır. Bağımlı değişkenin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit için tek örneklemlili Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre bağımlı değişkenin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir (z:1,096 p: 0,181). Bu nedenle parametrik testlerden t-testi, Anova testi kullanılmıştır.

Sürekli olan anketteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir anketle "sürekli" hale getirilmiştir. Sorunla karşılaşma derecesi bölümündeki 3 aralık 4 seçeneğe bölünmüş (3: 4 = 0.75); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.75 Hiç Katılmıyorum, 1.76 – 2.50 Çok Az Katılıyorum, 2.51 – 3.25 Katılıyorum, 3.26 – 4.00 Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

BULGULAR VE TARTIşMA

Bu bölümde daha önce belirlenmiş olan alt problemlere yanıt verilmiş ve bulgular tartışılmıştır.

Ders Denetiminde Eğitim Müfettişlerinin Yeterliliklerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

"Eğitim müfettişlerinin Ders Denetim Yeterlilikleri" boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin anketteki görüşleri "Katılıyorum" şeklindedir. İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin Eğitim Müfettişlerinin Ders Denetim Yeterlilikleri boyutundaki anketteki görüşleri % 3,2'i "Hiç Katılmıyorum", % 38,7'i "Çok Az Katılıyorum", % 53,4'ü "Katılıyorum", %4,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" şeklindedir. (Tablo1).

Tablo 1 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin puanların frekans değerleri

Eğitim Müfettişlerinin Ders Denetim Yeterlilikleri	Frekans	%	Katılım Düzeyi
1.00-1.75	13	3,2	Hiç Katılmıyorum
1.76-2.49	158	38,7	Çok Az Katılıyorum
2.51-3.25	218	53,4	Katılıyorum
3.26-4.00	19	4,7	Kesinlikle Katılıyorum
Toplam	408	100,0	

"Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin anketteki görüşleri "Katılıyorum" şeklinde olması sınıf öğretmenlerine göre eğitim müfettişlerinin ders denetimi yeterliliklerinin olduğunu göstermektedir. Bunun nedeninin Eğitim müfettişlerinin sınıf öğretmenliği alanındaki gelişmeleri yakından takip etmesi ve teorik bilgi bakımından yeterli olması olarak gösterilebilir. Ateş' in 2008 yılında okul yöneticileri üzerinde yaptığı araştırmada; okul yöneticilerinin eğitim müfettişlerine ilişkin teknik yeterlilik ile ilgili olan sorulara yüksek katılım göstermiştir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada da öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin ders denetimindeki yeterlilikleri hakkındaki algıları "katılıyorum" seviyesinde çıkmıştır. Bu bulgular doğrultusunda araştırma sonuçlarına göre eğitim müfettişlerini ders denetiminde bilgi bakımından yeterli görüldüğü sonucuna ulaşılabilir.

"Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin anketteki maddelere ilişkin görüşleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri (anket maddelerine göre)

Soru No	Anket sorusu	N	\bar{X}	Sd	Anlamı
mad.6	Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir.	408	3,0392	,81354	Katılıyorum
mad.11	İlköğretim müfredatının uygulanması sırasında karşılaşılan, çevreden kaynaklanan güçlükleri aşmada gösterdiğiniz çabaları takdir edip över.	408	2,9387	,76706	
mad.14	Ders denetimi için ayrılan süre yeterlidir.	408	2,9069	1,04501	
mad.5	Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerinizi dikkatle inceleyerek değerlendirir.	408	2,8064	,77381	

mad.4	Öğretmenlerin derse hazırlık, dersi uygulama ve planlama becerilerini objektif olarak değerlendirir.	408	2,7230	,77063	
mad.12	Denetim sırasında yeterli seviyede ve verimli olmayan öğretmeni uyarır.	408	2,6936	,77222	
mad.1	Derse girdiğinde öğretmene karşı samimi ve yakın ilişki içindedir.	408	2,6814	,76563	
mad.8	Derste sunum sırasında giriş, gelişme ve sonuç aşamalarındaki öğretme, bilgi ve becerilerinizi objektif olarak değerlendirir.	408	2,6642	,74021	
mad.13	Sınıfta ders sırasında kullandığınız yöntem ve teknikleri (sesi kullanma, jestler, mimikler, öğrencilerle iletişim, güdüleme vb.) öğretme becerilerini objektif olarak değerlendirmektedir.	408	2,6275	,77010	
mad.2	Sınıf seviyesine uygun soru sorma becerisine sahiptir.	408	2,6201	,75193	
mad.9	Sınıf yönetme stratejilerini kullanma becerilerini değerlendirmeye almaktadır.	408	2,5809	,71028	
mad.3	Öğrencilerin sorulan sorulara rahat cevap vermesi için samimi davranışlar sergiler.	408	2,5760	,75442	Katılıyorum
mad.7	Sınıfın sahip olduğu kaynakları (materyal, imkân vb.) kullanma becerilerinizi değerlendirmede dikkate alır.	408	2,5588	,72612	
mad.18	Öğrencilerinize demokratik tutum ve davranış kazandırmadaki etkinliklerinizi değerlendirmede dikkatlidir.	408	2,5564	,76583	
mad.15	Zümre raporlarını değerlendirmelerde dikkate alır.	408	2,5564	,86241	
mad.22	Ders teftişi sırasında öğretmenlerin öğretim becerileri, öğrencileri eğitme (davranışları değiştirme) becerilerinden daha fazla dikkate alınmaktadır.	408	2,5515	,85700	
mad.10	Mesleki gelişiminizi sağlamak için gösterdiğiniz çabayı dikkate almaz	408	2,5123	,86700	
mad.17	Öğrencilerinize milli değerlerimizi, Atatürk İlke ve İnkılaplarına öğretme gayretleriniz değerlendirmelerde ağırlıklı olarak dikkate almaktadır.	408	2,3824	,79980	Çok Az Katılıyorum
mad.23	Ders teftişinde sınıfın ders başarısı ağırlıklı olarak değerlendirilmede dikkate alınmaktadır.	408	2,3431	,84696	

mad.19	Öğrenci sağlığı ve güvenliğini sağlayıcı önlemleri almadaki çabalarınız değerlendirmede dikkate alınmaktadır.	408	2,3162	,84733
mad.16	Velilerle yaptığınız iş birliğini değerlendirmede dikkate almamaktadır.	408	2,2917	,86750
mad.21	Sınıfta uyguladığınız rehberlik ilke ve etkinliklerini değerlendirmelerde dikkate almaz	408	2,2475	,84411
mad.20	Ders zamanını etkin kullanıp kullanmamanızı değerlendirmede dikkate almaz.	408	2,2426	,86564

İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri "eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" boyutunda en yüksek katılım puanını "Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir" ($\bar{x} = 3.03$) maddesine vermişlerdir. Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada da eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda en çok katılım puanını "Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir" ve "Ders zamanını etkili kullanıp kullanmamanızı değerlendirmede dikkate almaz" ($\bar{x} = 2.90$) maddeleri almıştır. "Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir" maddesine ilişkin sonuç bu araştırma sonucuyla örtüşmektedir. Fakat "Ders zamanını etkili kullanıp kullanmamanızı değerlendirmede dikkate almaz" maddesine ilişkin sonuç bu araştırma sonucuyla örtüşmemektedir; çünkü bu madde araştırmada ($\bar{x} = 2.24$) ile "Çok Az Katılıyorum" olarak çıkmıştır. İki araştırma arasındaki bu fark eğitim müfettişlerinin Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine ders denetimleri esnasındaki otoriter bir tavır göstermelerinden kaynaklanabilir.

İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri "eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" boyutunda anket maddelerinden "İlköğretim müfredatının uygulanması sırasında karşılaşılan, çevreden kaynaklanan güçlükleri aşmada gösterdiğiniz çabaları takdir edip över" ($\bar{x} = 2.93$) ve "Ders denetimi için ayrılan süre yeterlidir" ($\bar{x} = 2.90$) maddelerine "Katılıyorum" demişlerdir. Demir'in 2009 yılında yaptığı

araştırmada da ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda anket maddelerinden "İlköğretim müfredatının uygulanması sırasında karşılaşılan, çevreden kaynaklanan güçlükleri aşmada gösterdiğiniz çabaları takdir edip över" ($\bar{x} = 2.30$) ve "Ders denetimi için ayrılan süre yeterlidir" ($\bar{x} = 2.20$) maddelerine "Çok Az Katılıyorum" demişlerdir ve sonuçlar bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Bu farkın nedeni olarak eğitim müfettişlerinin denetimlerde öğretmenlerin okul dışı sorunları çözmedeki başarılarını dikkate alıp onları bu yönde desteklemeleri gösterilebilir. Ayrıca eğitim müfettişlerinin çoğunun branş olarak sınıf öğretmenliği mezunu olması nedeniyle denetim için ayrılan süre eğitim müfettişlerinin hem öğretmenler hem de sınıfın düzeyi hakkında görüş elde etmeleri için yeterlidir.

Ders Denetiminde Eğitim Müfettişlerinin Yeterliliklerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Farklılığının İncelenmesi

Elde edilen bulgular beş başlık altında ele alınmıştır.

Cinsiyete Göre

Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3' de gösterilmiştir.

Tablo 3 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin cinsiyete göre farklılığı (t testi)

Gruplar	N	\bar{X}	Ss	t	p
Erkek	215	2,5856	,40151	,124	0,576
Kadın	193	2,5808	,39464		

* p>0,05

Tablo 3' de görüldüğü gibi p değeri 0,05 den büyük olduğu için eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada öğretmenlerincinsiyetlerine göre,müfettişlerin ders denetimi yeterliliği ölçeğindeki sorulara verdikleri cevaplar açısından bayan ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Demir'in bulunduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Balaban'ın 2005 yılında yaptığı "Aday Öğretmenlerin İşbaşında Yetiştirilmesinde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü" adlı araştirmasında öğretmen görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Balaban'a göre bayan ve erkek öğretmenler ilköğretim müfettişlerinin aday öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmesinde ilköğretim müfettişlerinin rolü ve yetiştirme etkinliklerini algılamada birbirlerine benzer düşünceye sahiptirler. Balaban'ın bulunduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Uygur'un 2006 yılında yaptığı "İlköğretim Okullarında aday öğretmenlerin Yetiştirilmesinde İlköğretim Müfettişlerinin Rollerini" adlı araştirmasında; araştırmaya katılan aday öğretmenlerin ilköğretim müfettişlerinin okul ve çevre ilişkileri boyutundaki, eğitim-öğretim faaliyetleri boyutundaki, okul yönetimi boyutundaki ve mesleki gelişim boyutundaki rehberliğine yönelik algılarında

cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Uygur'un bulunduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Kunduz'un 2007 yılında yaptığı araştırmanın "İlköğretim müfettişlerinin Çağdaş Eğitim Denetimi İlkelerine yönelik davranışlarına ilişkin öğretmen algıları kişisel değişkenlerden cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" adlı alt problemine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Kunduz'un bulunduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre; cinsiyeti ne olursa olsun Denizli ili merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri eğitim müfettişlerinin ders denetimleri yeterlilikleri konusunda benzer düşüncelere sahiptirler. Kadın ve erkek öğretmenler eğitim müfettişlerinin öğretmenlik mesleği hakkındaki bilgilerini yeterli bulmaktadırlar. Ayrıca eğitim müfettişlerinin denetimlerde öğretmenleri cinsiyet farkı gözetmeden bilgilendirmesi sınıf öğretmenlerinin yeterlilik boyutunda olumlu görüş belirtmelerinin nedeni olarak gösterilebilir.

Yaş Göre

Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin arasında yaş değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4' de gösterilmiştir.

Tablo 4 Eğitim Müfettişlerinin Ders Denetim Yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin yaşa göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar arası	5	1,499	,300	1,916	,091
Gruplar içi	402	62,904	,156		
Toplam	407	64,403			

* p>0,05

Tablo 4' de görüldüğü gibi p değeri 0,05 den büyük olduğu için eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada öğretmenlerin yaşlarına göre, müfettişlerin ders denetimi yeterliliği ölçeğine verdikleri cevaplar açısından öğretmenlerin yaşları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Demir'in bulunduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre Denizli ili merkezindeki sınıf öğretmenleri yaşı ne olursa

olsun eğitim müfettişlerinin ders denetimleri yeterlilikleri konusunda benzer düşünceye sahiptir. Bu durum eğitim müfettişlerinin genç öğretmenlere mesleki gelişimleri konusunda katkı sağladığı; yaşlı öğretmenlerin ise eğitim müfettişlerini eğitim hakkındaki teorik ve pratik bilgileri bakımından yeterli gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

Mesleki Kıdeme Göre

Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin arasında mesleki kıdem değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 5' de gösterilmiştir.

Tablo 5 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin mesleki kıdeme göre farklılığı (varyans analizi)

Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar arası	3	,991	,330	2,105	,099
Gruplar içi	404	63,412	,157		
Toplam	407	64,403			

* p<0,05

Tablo 5' de görüldüğü gibi p değeri 0,05 den büyük olduğu için eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre, müfettişlerin ders denetimi yeterliliğı ölçeğine verdikleri cevaplar açısından öğretmenlerin mesleki kıdemlerine arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Demir'in bulduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Uygun'un 2006 yılında yaptığı çalışmanın "İlköğretim okulu öğretmenlerinin, ilköğretim denetmenlerinin etkileme davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin algıları onların kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" adlı alt probleminde elde ettiği bulgulara göre; 6-10 yıl kıdemli öğretmenler ile 11- 15 yıl kıdemli öğretmenler, 16-20 yıl kıdemli öğretmenler ve 20 yıl üstü kıdemli öğretmenlerin, algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Uygun bunun nedeni olarak ise; 6-10 yıl arası kıdemli öğretmenler, 11-15 yıl arası kıdemli öğretmenlere göre müfettişleri daha uzman görmesinin nedeni, gerekli mesleki tecrübe ve donanım sahip olmamalarından, 16-20yıl arası kıdemli öğretmenlerin, 6-10 yıl arası kıdemli öğretmenlere göre müfettişi daha uzman görmesinin nedeni, kendilerini yenileme isteğinden, 20 yıl üstü kıdemli öğretmenlerin, 6-10 yıl arasındaki kıdemdeki öğretmenlere göre müfettişi daha az derecede uzman görmesinin nedeni ise tükenmişliklerinden kaynaklanmaktadır. Uygun'un bulduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmemektedir.

Kunduz'un 2007 yılında yaptığı araştırmanın "İlköğretim müfettişlerinin Çağdaş Eğitim Denetimi İlkelerine yönelik davranışlarına ilişkin öğretmen algıları kişisel değişkenlerden

kıdeme göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" adlı alt probleminde göre araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Kunduz'un yaptığı araştırmaya göre kıdemi 2-5 yıl arası olan öğretmenlerle kıdemi 6-10 yıl arası olan öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Kıdemi 2-5 yıl arası olan öğretmenlerin algıları daha olumlu düzeydedir. Diğer bir fark ise kıdemi 2-5 yıl arası olan öğretmenlerle, kıdemi 11-20 yıl arası öğretmenlerin algılarında görülmektedir. Aynı şekilde kıdemi 2-5 yıl arası olan öğretmenler, kıdemi 11-20 yıl arası olan öğretmenlere göre ilköğretim müfettişlerinin Çağdaş eğitim denetimi ilkelerine ilişkin davranışlarını daha olumlu algılamaktadırlar. Kunduz'un bulduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre Denizli ili merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri mesleki kıdemleri bakımından eğitim müfettişlerinin denetim yeterlilikleri konusunda benzer düşünceye sahiptirler. Araştırmaya katılan kıdemsiz öğretmenler ile kıdemli öğretmenler arasında eğitim müfettişlerinin tutumları konusunda görüş farklılığı olmasına rağmen; eğitim müfettişlerinin yeterlilikleri konusunda kıdemli ve kıdemsiz öğretmenler olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu sonuç kıdemi ne olursa olsun bütün sınıf öğretmenleri eğitim müfettişlerinin denetim yeterliliğinin olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

En Son Mezun Olunan Okula Göre

Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin arasında en son mezun olduğu okul değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 6' da gösterilmiştir.

Tablo 6 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin en son mezun olduğu okula göre farklılığı (varyans analizi)

Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar arası	5	,888	,178	1,124	,347
Gruplar içi	402	63,515	,158		
Toplam	407	64,403			

* $p > 0,05$

Tablo 6' da görüldüğü gibi p değeri 0,05 den büyük olduğu için eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında en son mezun olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada öğretmenlerin en son mezun olduğu okula göre, müfettişlerin ders denetimi yeterliliği ölçeğindeki sorulara verdikleri cevaplar açısından en son mezun oldukları okullara göre öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Demir'in bulunduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Balaban'ın 2005 yılında yaptığı "Aday Öğretmenlerin İşbaşında Yetiştirilmesinde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü" adlı araştırmasında öğretmen görüşleri arasında öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Balaban'ın araştırmasına göre öğretmenlerin aday öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmesinde ilköğretim müfettişlerinin rolü ve yetiştirme etkinliklerini algılamalarında öğrenim düzeyi değişkeninin etkili olmadığı söylenebilir. Balaban'ın bulunduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Kunduz'un 2007 yılında yaptığı araştırmanın "İlköğretim müfettişlerinin Çağdaş Eğitim Denetimi İlkelerine yönelik davranışlarına ilişkin öğretmen algıları kişisel değişkenlerden öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" adlı alt problemine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Kunduz'un bulunduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Uygun'un 2006 yılında yaptığı çalışmanın "İlköğretim okulu öğretmenlerinin, ilköğretim denetmenlerinin etkileme davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin algıları onların mezun oldukları okullara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" adlı alt problemine elde ettiği bulgulara göre; ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin öğretmen denetimlerinde eğitim-öğretim ile ilgili denetim görevlerini yerine getirme derecesine ilişkin algıları arasında mezun olunan okul değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Uğur'un bulunduğu sonuç bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre Denizli ili merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri hangi okuldan mezun olursa olsun eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda benzer görüşe sahiptir. Eğitim müfettişlerinin çoğunluğunun sınıf öğretmenliğinden gelmiş olması ve sınıf öğretmenliği alanını yakından tanımaları; öğretmenlerin eğitim müfettişlerini ders denetimlerinde yeterli bulmalarının nedeni olarak gösterilebilir.

Son Üç Yıldaki Teftiş Puanlarının Ortalamasına Göre

Eğitim Müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin son üç yıldaki teftiş puanlarının ortalamasına göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7 Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin son üç yıldaki teftiş puanlarının ortalamasına göre farklılığı (t testi)

Son Uç Yıldaki Teftiş Puanlarının Ortalaması	N	\bar{X}	Ss	t	p
90-100	371	2,5805	,40090	-,463	,709
76-89	37	2,6122	,36898		

Tablo 7' de görüldüğü gibi p değeri 0,05 den büyük olduğu için eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri boyutunda son üç yıldaki teftiş puanlarının ortalamasına göre ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Demir'in 2009 yılında yaptığı araştırmada öğretmenlerin son üç yıldaki denetim puanlarının ortalamasına göre, müfettişlerin ders denetimi yeterliliği ölçeğine verdikleri cevaplar açısından öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Demir'in bulduğu sonuç bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre Denizli ili merkezindeki sınıf öğretmenleri son üç yılda geçirdikleri denetimlerde sadece 90-100 arası ve 76-89 arası puanlar almışlardır. Araştırmanın yapıldığı okulları eğitim teknolojileri bakımından donanımlı okullardır. Bu okullardaki öğretmenler de bu imkânları yeterince kullanmaktadırlar. Eğitim müfettişleri de öğretmenlerin teknolojik imkânları kullanmalarını denetimlerde verdikleri puanlara yansıtmiş olabilirler. Bu durum sınıf öğretmenlerinin eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda olumlu görüş belirtmelerinin nedeni olarak gösterilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

"Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" boyutunda Denizli merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin anketteki görüşleri "Katılıyorum" şeklinde

olması sınıf öğretmenlerine göre, eğitim müfettişlerinin ders denetimi yeterliliklerinin olduğunu göstermektedir. Bunun nedeninin Eğitim müfettişlerinin sınıf öğretmenliği alanındaki gelişmeleri yakından takip etmesi ve teorik bilgi bakımından yeterli olması olarak gösterilebilir. Ayrıca eğitim müfettişlerinin büyük bir çoğunluğunun branş olarak sınıf öğretmenliği mezunu olduğu görülmektedir. Eğitim müfettişlerinin denetimler esnasında sınıf öğretmenlerince yeterli görülmemesinin nedeni eğitim müfettişlerinin çoğunun branş olarak sınıf öğretmenliği mezunu olması olarak açıklanabilir.

Ayrıca Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri Eğitim Müfettişlerinin Ders Denetim Yeterlilikleri boyutunda en yüksek katılım puanını "Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir." maddesine vermişlerdir. Denizli ili merkezindeki sınıf öğretmenleri eğitim müfettişlerinin ders denetimleri esnasındaki kendilerine karşı otoriter bir tavır gösterdiklerini düşünüyor olabilirler. Eğitim müfettişlerinin önceden öğretmenlerin birinci sicil amiri olmaları bu davranışlarının nedeni olabilir.

Eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri konusunda ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri (1) cinsiyet, (2) yaş, (3) mesleki kıdem, (4) en son mezun olduğu okul ve (5) son üç yıllık teftiş puanı ortalaması değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bulunmuştur.

Araştırmanın bulgularına göre şunlar önerilebilir: (1) İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri "eğitim müfettişlerinin ders denetim yeterlilikleri" boyutunda en yüksek katılım puanını "Görevinin geniş yetkiler sağladığını öğretmene hissettirir" ($\bar{x} = 3.03$) maddesine vermişlerdir. Ders denetiminde eğitim müfettişleri öğretmenlere otoriter tavır yerine demokratik ve katılımcı tavır göstermeye özen gösterebilir. (2) İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri eğitim müfettişlerinin ders

denetim yeterlilikleri boyutunda anket maddelerinden "Sınıfta uyguladığınız rehberlik ilke ve etkinliklerini değerlendirmelerde dikkate almaz" ve "Ders zamanını etkili kullanıp kullanmamanızı değerlendirmede dikkate almaz" ($\bar{x} = 2.24$) maddelerine en az katılım puanını vermişlerdir. Eğitim müfettişleri öğretmenleri değerlendirirken ders içi "rehberlik ilke ve etkinlikleri" ve "zamanı etkili kullanması" konularındaki performansını göz önünde bulundurabilir.

KAYNAKÇA

- Balaban, C. (2005). *Aday Öğretmenlerin İşbaşında Yetiştirilmesinde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü*, (Yüksek Lisans Tezi), İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Başar, H. (1993). "Eğitim Denetçisi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, Ankara.
- Beycioğlu, K. - Dönmez, B. (2009). Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (2), 71-93.
- Büyükköztürk, Ş. (2007). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara.
- Demir, M. (2009). İlköğretim Müfettişlerinin Ders Teftişlerinin Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gökçe, F. (1994). Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 73-78.
- Gündüz, Y. (2010). "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin İlköğretim Müfettişlerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi", *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 1-23.
- Karasar, N. (2007). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara.
- Kunduz, E. (2007). İlköğretim Müfettişlerinin Çağdaş Eğitim Denetimi İlkelerine Ve Kliniksel Denetime Yönelik Davranışlarına İlişkin Algıları (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Özgözcü, S. (2008). "İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin, Denetmenlerin Sözlü İletişim Becerilerine İlişkin Algı ve Beklentileri", *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 6 (23), 70-93.
- Sarı, D. (2005). İlköğretim okulları ve denetim, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 6 (64-65), İnternette 25.08.2011 'de <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi64-65/index-sari.htm> den indirildi.
- Sarpkaya, R. (2004) . "İlköğretim Denetmenlerinin Denetim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar", *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (8), 114-129.
- Taymaz, H. (2002). **Eğitim Sisteminde Teftiş: Kavramlar, İlkeler Ve Yöntemler**, (5. Baskı), Ankara.
- Uygun, H. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürleri İle İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenleri Etkileme Düzeyi (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ünal, A., Yavuz, M., ve Küçüker, E. (2011). "İlköğretim Müfettişlerinin Öğretim Yılı Sonu Raporlarına Göre Konyalı Eğitim Sorunlarının Değerlendirilmesi", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 17(2), 247-276.
- Yılmaz, K. (2009). "Okul Müdürlerinin Denetim Görevi", İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (1), 19-35.
- Şubat 2001 tarih ve 2521 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan "Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi"